

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

מגילה דף כז.

האם מותר למכור בית כנסת כדי לקנות בית מדרש, או להיפך?

מבית מדרש לבית כנסת	מבית כנסת לבית מדרש	
אסור	מותר	לרב פפי משמיה דרבא, לריב"ל
מותר	אסור	לרב פפא משמיה דרבא, לר' יוחנן

מגילה דף כז:

האם מותר למכור בית הכנסת וכן שאר דברים של קדושה באופנים דלהלן?

של עיר גדולה לעיר קטנה	של רבים ליחיד	
מוכרים ¹	אין מוכרים	לר' מאיר
מוכרים	מוכרים	לחכמים

האם מוכרים בית הכנסת באופנים דלהלן?

להתנות לשם חצר	להשתמש לד' דברי בזיון ²	למכור מכירת עולם	
אין צריך	אין מוכרים	אין מוכרים אלא על תנאי ³	לר' מאיר
אין צריך	אין מוכרים	מוכרים	לחכמים
צריך	כשהתנה - מוכרים ⁴	מוכרים	לר' יהודה

מה⁵ הדין המטיל מים אחר תפלתו או לפניה?

המטיל מים קודם תפלתו	המטיל מים אחר תפלתו	
צריך להרחיק ד' אמות מהמקום שהטיל	יכול להטיל בתוך ד' אמות של תפלה	לענין המקום
צריך לשהות ד' אמות - משום ניצוצות	צריך לשהות ד' אמות - משום רחישה ⁶	לענין שהייה

¹ ובטעם החילוק ביאר ר"מ, שמעיר גדולה לעיר קטנה מעיקרא היה קדוש ועכשיו הוא קדוש, משא"כ מרבים ליחיד שאין בו קדושה. וחכמים סוברים שאין חילוק, דאם יש לחוש - יש לחוש גם בזה, כיון שברוב עם הדרת מלך, אלא קמ"ל שלא חוששים דכיון שלוקחים דמים עבור הבית הכנסת ובדמים הרי יקחו דבר שהוא בקדושה גדולה מהבית הכנסת, לכך לא איכפת לן מה שיוירד מקדושתו.

² והם: לעשותו בית מרחץ, ולבורסקי - מקום עיבוד עורות שיש בו ריח רע מאוד, ולטבילה דהיינו למקוה. ולבית המים - היינו מקום לעשות בו כביסה א"נ לבית מי רגלים דהיינו בית הכסא.

³ דהיינו שמתנים עם הקונים שמתו שירצו יחזירוהו. ופירש"י שמכירת חלוטין לדעת ר"מ היא דרך בזיון, שכאילו אומרים שאינו בעינהן לכולם.

⁴ מבואר בתוס' לקמן (דף כח. כח. ד"ה ועוד) שר' יהודה פליג על רבנן בתרתי: חדא לחומרא, דרבנן אין מצריכים להתנות בשעת המכירה שמוכר לשם חצר (היינו לשם תשמיש חול), ואילו ר' יהודה ס"ל שכל שלא התנה לשם חצר לא יוצא מקדושתו. ועוד פליג לקולא, דאם התנה לשם חצר מותר אפי' להשתמש בו אפי' לד' דברי בזיון הנ"ל.

⁵ טבלא זו שייכת אחר הטבלא הבאה.

⁶ דכל ד' אמות עדיין תפלתו סדורה בפיו ושפתיו מרחשות את תיבות התפלה.

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430

טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

מגילה דף כז:

המלוה חברו על משכון שדהו, בתנאי שאם לא יחזיר תהפך למכר מעכשיו, מה הדין בדלהלן?

אם המלוה - הלוקח אוכל פירות	אם הלוה - המוכר אוכל פירות	לתנא קמא	
אסור - משום רבית ¹	מותר לעשות כן	לר' יהודה	
מותר לעשות כן ³	מותר לעשות כן	לר' יוחנן ²	ולר' מאיר
אסור - משום רבית	מותר לעשות כן	לרבא ⁴	

במה זכו התנאים דלהלן לאריכות ימים?

ר' זכאי	ר' אלעזר בר שמוע	ר' פרידא	
לא הטל מים בד"א של תפלה	לא עשה ביהכניס קפנדריא	לא קדמו אדם לבית המדרש	א
לא כינה שם לחברי ⁵	לא פסע על ראשי עם קדוש ⁶	לא בירך ברכת המזון לפני כהן ⁷	ב
לא ביטל קידוש בשבת	ולא נשא כפיו בלא ברכה	ולא אכל מבהמה לפני שהורמו מתנותיה ⁸	ג

¹ דאם לבסוף יפרע הלוה את הלואתו, נמצא שאכל המלוה את פירות השדה ברבית.
² ס"ל שר"מ דמתניתין בשיטת ר' יהודה אמרה, ולכן התיר למכור בית הכנסת על תנאי שאם ירצה המוכר לחזור בו יחזור, אף שהלוקח (שנתן את המעות ונחשב כמלוה אם יחזרו המעות) הוא האוכל פירות וגר שם.

³ ס"ל לר' יהודה ד"צד אחד ברבית מותר", כלומר היכא שלא בטוח לנו שנבוא לידי רבית כגון כאן שאם לא יחזיר את חובו תחול המכירה מעכשיו - ונמצא המלוה הלוקח אוכל את פירות שדהו שקנאה, לא חשיב רבית, אפי' אם לבסוף החזיר את החוב וחזרה השדה לבעליה ואכל המלוה הלוקח את הפירות בחינם. והיינו שרבית אסורה רק היכא שודאי נבוא לידי רבית, אבל אם רק בספק לא. אלא שהקשו התוס' (בד"ה רבי) שמצאנו גבי המלוה את חברו סאה פירות על מנת להחזיר סאה פירות חשש רבית, הגם שהוא רק על צד אחד אם התייקרו הפירות. ותירצו, דשאני הכא דאיכא צד מכר, ולא דמי לסאה בסאה דאין צד מכר.

⁴ ס"ל דלכו"ע צד אחד ברבית אסור, ומה דשרי ר' יהודה בעשה שדהו מכר שאפי' המלוה שהוא הלוקח אוכל פירות, הוא משום שהתנו ביניהם שאם יחזיר את החוב ולא תמכר השדה לבסוף, יחזיר המלוה הלוקח את הפירות, ורבית על מנת להחזיר שרי. וביארו התוס' (בד"ה רבא), דזכר ר"מ דמתניתין שאמר שמתנים שאם ירצו יחזירוהו, ס"ל שצריכים להתנות עוד להחזיר את השכירות של בית הכנסת אם יחזור המוכר. ורבנן דפליגי וס"ל שיש בזה רבית, סברי דרבית ע"מ להחזיר אסור, כיון שבאותה עשה שאכל את הפירות חשיב שלקח רבית.

⁵ כתבו התוס' (בד"ה ולא), דאפי' לא היה שם של גנאי, דבשם של גנאי אין לו חלק לעולם הבא.

⁶ כלומר, אם כבר היו יושבים בבית המדרש על גבי קרקע - לא פסע להגיע למקומו, דהמהלך בין היושבים על הקרקע נראה כפוסע על ראשי עם קדוש.

⁷ והיינו אם היה הכהן שוה לו היה מכבד אותו לפניו. אלא שהקשו התוס' (לקמן דף כח. בד"ה כי) דמה רבותא בזה הא כתיב "וקדשתו" - וחייב מעיקר הדין. ותירצו, דלא מיירי בשוים ממש אלא אם היה הכהן ת"ח היה מכבדו אפי' שאינו חשוב כמותו. אולם כהן עם הארץ אסור להקדימו לת"ח.

⁸ דהיינו הזרוע לחיים וקיבה שהם מתנות כהונה, ואף שהלכה שאין הבשר חשוב כטבל לפני הרמת המתנות, מ"מ היה מחמיר כר' יצחק שאמר שכל האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאילו אוכל טבלים.